

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP – 4101-13-01/2012

P/12/186

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/12/186 – Poszukiwanie, wydobywanie i zagospodarowywanie gazu łupkowego.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
<i>Kontroler</i>	Marek Dudek - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 82244 z dnia 31 października 2012 r. oraz nr 82952 z dnia 28 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2, 469-470)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Silurian Spółka z o.o., ul. Chocimska 14, 00-791 Warszawa ¹ . (dowód: akta kontroli str. 150-158)
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Wiesław Skrobowski – Prezes Zarządu ² . (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki³.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocena ogólna wynika z ocen cząstkowych w obszarach, które obejmowały wykonanie prac zmierzających do ustalenia wielkości zasobów gazu ziemnego określonych w posiadanych przez Spółkę koncesjach oraz wywiązywanie się ze zobowiązań wynikających z wykonywania obowiązków i uprawnień koncesji wydanych na poszukiwanie złóż gazu ziemnego.

Spółka realizowała obowiązki ustalone w pięciu wydanych przez Ministra Środowiska koncesjach na poszukiwanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz umowach o ustanowieniu użytkowania górniczego, w tym, w szczególności terminowo i w pełnej wysokości wносиła należne opłaty za działalność określoną w koncesjach i wynagrodzenia wynikające z umów o ustanowieniu użytkowania górniczego na rzecz gmin, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁴ i Skarbu Państwa, prawidłowo sporządziła i terminowo przekazała organowi koncesyjnemu raporty ze stanu prac w zakresie poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, a także informacje o kolejnych etapach prac określonych w koncesjach.

¹ Dalej: Spółka.

² Zgodnie z KRS (wypis nr 8 z dnia 27 sierpnia 2012 r.) zarząd Spółki jest jednoosobowy, prokurentem Spółki do dnia sporządzenia wystąpienia pokontrolnego była Iwona Niewęglowska.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dalej :NFOŚiGW.

Dane zawarte w tych raportach i informacjach, odpowiadały zakresowi rzeczowemu i czasowemu prac określonymu w posiadanych przez Spółkę koncesjach.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przypadków niewywiązania się przez Spółkę z obowiązków wskazanych w koncesjach, w tym nieprzedstawienia organowi koncesyjnemu, gminom i NFOŚiGW dowodów wpłat za działalność objętą koncesjami oraz niepoinformowania w terminie (ustalonym w koncesji) organu koncesyjnego o rozpoczęciu działalności objętej koncesją.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

1. Zaawansowanie prac zmierzających do ustalenia wielkości zasobów gazu łupkowego, w tym procesu udzielania koncesji oraz perspektyw jego zagospodarowania.

Opis stanu
faktycznego

Spółka została utworzona w dniu 28 września 2010 r. Przedmiotem działalności spółki jest m.in. górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego oraz działalność usługowa wspomagająca eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Jej kapitał zakładowy wynosi 10 900 zł i dzieli się na 218 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy. Zarząd składa się z jednego do trzech członków, z tego dwóch, w tym Prezesa, powołuje Petrolinvest SA⁵. W przypadku zarządu trzyosobowego, trzeciego członka tego organu, powołuje rada nadzorcza⁶.

(dowód: akta kontroli str. 150-158, 475-478)

W okresie objętym kontrolą działalność Spółki obejmowała wyłącznie zadania związane z poszukiwaniem złóż ropy naftowej i gazu ziemnego podejmowane na podstawie uzyskanych koncesji.

W sprawozdaniu finansowym z działalności Spółki za okres od dnia 28 września 2010 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. podano jako sumę bilansową kwotę 20 032 tys. zł, a w skróconym średniorocznym sprawozdaniu finansowym za okres 9 miesięcy 2012 r. (sporządzonym dla potrzeb kontroli w dniu 13 listopada 2012 r.) aktywa Spółki stanowiły kwotę 51 109 tys. zł, co wynikało przede wszystkim ze wzrostu pozostałych aktywów finansowych i pożyczek krótkoterminowych. W sprawozdaniach tych podano m.in., że koszty działalności operacyjnej w tym okresie wyniosły 2 965 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 313-316p, 471-472)

W badanym okresie, na podstawie pięciu wniosków Spółki, Minister Środowiska udzielił jej łącznie pięciu koncesji na poszukiwanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Łączny obszar koncesyjny wynosił 4 082 km², z tego:

- koncesja nr 27/2011/p z dnia 4 lipca 2011 r. w obszarze „Kędzierzyn-Koźle” (część bloku koncesyjnego nr 369) obejmowała 994 km² – dalej *koncesja Kędzierzyn-Koźle*,
- koncesja nr 28/2011/p z dnia 7 lipca 2011 r. w obszarze „Opole” (część bloków koncesyjnych nr: 348 i 349) obejmowała 1 044,40 km² – dalej *koncesja Opole*,
- koncesja nr 29/2011/p z dnia 7 lipca 2011 r. w obszarze „Głubczyce” (części bloków koncesyjnych nr 368 i 388) obejmowała 1 155,99 km² – dalej *koncesja Głubczyce*,
- koncesja nr 35/2011/p z dnia 17 sierpnia 2011 r. w obszarze „Chodel” (część bloku koncesyjnego nr 317) obejmowała 188,54 km² – dalej *koncesja Chodel*,
- koncesja nr 36/2011/p z dnia 17 sierpnia 2011 r. w obszarze „Maków Mazowiecki” (części bloków koncesyjnych nr: 174, 175, 194 i 195) obejmowała 699,17 km² – dalej *koncesja Maków Mazowiecki*.

⁵ Wspólnik – Petrolinvest Spółka Akcyjna posiada w Spółce 180 udziałów o łącznej wysokości 9 000 zł (82,5 %).

⁶ Zgodnie z treścią aktu założycielskiego, którego tekst jednolity został przyjęty przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników w dniu 21 kwietnia 2011 r.

Powierzchnia obszarów koncesji położonych na terenie województwa opolskiego wynosiła 2 899,89 km² (30,8% jego powierzchni), natomiast obszarów na terenie województwa śląskiego - 109,52 km² (0,9% jego powierzchni). Obszar objęty *koncesją Chodel* stanowił 0,9% powierzchni województwa lubelskiego, a obszar *koncesji Maków Mazowiecki* - 1,9% powierzchni województwa mazowieckiego.

Spółka nie pozyskała koncesji na poszukiwanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na rynku wtórnym.

W ust. 14 ww. koncesji Minister Środowiska ustalił wysokość opłaty za działalność określoną w danej koncesji, płatnej w terminie do 14 dni od daty otrzymania koncesji. Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnictwo*⁷ opłaty te stanowiły w 60% dochód gmin, na terenie których działalność ta będzie prowadzona, proporcjonalnie do powierzchni obszaru koncesji w granicach poszczególnych gmin i w 40% dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

(dowód: akta kontroli str. 5-9, 14-18, 23-26, 31-34, 39-42, 226-255-282, 333-449)

Ustalone w koncesjach opłaty z tytułu poszukiwania złóż kopalin, o których mowa w art. 85 ust. 1 pkt 1 *Prawa geologicznego i górnictwa z 1994 r.* wynosiły 109,97 zł za kilometr kwadratowy, tj. były zgodne z określonymi przez Ministra Środowiska na rok 2011 r. w obwieszczeniu z dnia 5 sierpnia 2010 r. w *sprawie stawek opłat za działalność polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu złóż kopalin, magazynowaniu substancji oraz składowaniu odpadów na 2011 r.*⁸

Łączne opłaty z tytułu poszukiwania złóż kopalin objęte posiadanymi przez Spółkę pięcioma koncesjami wyniosły ogółem 448 908 zł, z tego – 269 345 zł stanowiło dochód gmin i 179 563 zł NFOŚiGW.

Wysokości opłat wynikające z poszczególnych koncesji oraz terminy ich płatności wynosiły odpowiednio, dla:

- *koncesji Kędzierzyn-Koźle* – 109 310 zł, z tego dla 20 gmin (cztery z województwa śląskiego i 16 z województwa opolskiego) – 65 586 zł, a dla NFOŚiGW – 43 724 zł, płatne do dnia 18 lipca 2011 r.
- *koncesji Opole* – 114 853 zł, z tego dla 19 gmin (jedna z województwa śląskiego i 18 z województwa opolskiego) – 68 912 zł, a dla NFOŚiGW – 45 941 zł, płatne do 21 lipca 2011 r.
- *koncesji Głubczyce* – 127 124 zł, z tego dla 12 gmin z województwa opolskiego – 76 274 zł, a dla NFOŚiGW – 50 850 zł, płatne do 21 lipca 2011 r.
- *koncesji Chodel* – 20 733 zł, z tego dla sześciu gmin z województwa lubelskiego – 12 440 zł, a dla NFOŚiGW – 8 293 zł, płatne do 31 sierpnia 2011 r.
- *koncesji Maków Mazowiecki* – 76 888 zł, z tego dla 17 gmin z województwa mazowieckiego – 46 133 zł, a dla NFOŚiGW – 30 755 zł, płatne do 31 sierpnia 2011 r.

⁷ Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zmianami, ustawa obowiązująca do dnia 31 grudnia 2011 r., zwana dalej *Prawo geologiczne i górnictwo z 1994 r.*

⁸ M.P. Nr 56, poz. 767. Podstawa do naliczenia należnych opłat dla gmin wynosiła 60% stawki 109,97 zł (65,98 zł) za km², a dla NFOŚiGW – 40% kwoty (43,99 zł) za km².

Kontrola wykazała, że należne gminom i NFOŚiGW opłaty za działalność objętą koncesjami zostały przez Spółkę uregulowane w terminach i ogólnych kwotach ustalonych w tych koncesjach⁹.

(dowód: akta kontroli str. 47-70, 72-97, 99-117, 118-148, 160-162, 322-330)

W dniach, w których zostały udzielone Spółce koncesje, zawierane były również przez Spółkę ze Skarbem Państwa - Ministrem Środowiska umowy o ustanowienie użytkownika górniczego w celu poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego¹⁰. Na podstawie tych umów na rzecz *Użytkownika Górniczego* (Spółki) ustanowione zostało użytkowanie górnicze w podanej w umowach przestrzeni, upoważniające do wyłącznego jej wykorzystywania, w celu poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego (w utworach karbonu, dewonu, syluru i ordowiku – do wykonywania czynności związanych z poszukiwaniem ww. złóż, a w pozostałej części – do prowadzenia wszelkich niezbędnych robót i czynności związanych z udostępnieniem utworów karbonu, dewonu, syluru i ordowiku).

(dowód: akta kontroli str. 10-13, 19-22, 27-30, 35-38, 43-46)

Określone w ww. umowach łączne wynagrodzenie na rzecz Skarbu Państwa za ustanowienie użytkownika górniczego wynosiło 404 017 zł, w tym: dla *koncesji Kędzierzyn-Koźle* – 98 379 zł, *koncesji Opole* – 103 367 zł, *koncesji Głubczyce* – 114 412 zł, *koncesji Chodel* – 18 660 zł i *koncesji Maków Mazowiecki* – 69 199 zł. Powyższe kwoty zostały przez Spółkę przekazane zgodnie z umowami, w terminie 30 dni od ich zawarcia, na rachunek bankowy Ministerstwa Środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 10-22, 27-30, 35-38, 43-47, 70, 98, 116-117, 127, 149)

W kontrolowanym okresie Spółka nie prowadziła działalności informacyjnej, wyjaśniającej, szkoleniowej i innej na terenach gmin objętych udzielonymi jej koncesjami na poszukiwanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, co potwierdzili w swych informacjach wójtowie i burmistrzowie gmin objętych *koncesją Kędzierzyn-Koźle* i *Głubczyce*, a także Prezydent Kędzierzyna-Koźla (14 gmin spośród 32 objętych obszarem koncesji).

(dowód: akta kontroli str. 283-312 i 450-463)

Prokurent Spółki w wyjaśnieniach wskazała m.in., że Spółka nie podejmowała działań informacyjnych na terenach objętych koncesjami, ze względu na fakt, iż wykonywała I etap zobowiązań koncesyjnych dotyczący reinterpretacji i analizy danych geologicznych, od których zależało wyznaczenie obszarów, na których wykonywane będą badania sejsmiczne. Tym samym brak było przesłanek do wskazania konkretnych miejscowości, w których będą prowadzone badania. Ponadto podała, że Spółka posiada zaplanowany pakiet działań informacyjnych i promocyjnych, które będą skierowane do różnych grup odbiorców. Stwierdziła też, że celem Spółki jest stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu komunikacji zewnętrznej, który z jednej strony wypełni cele Spółki, a z drugiej, pozwoli na poszanowanie praw społeczności lokalnej w harmonii ze środowiskiem naturalnym.

(dowód: akta kontroli str. 159 i 317-319)

Kontrola wykazała, że Spółka zgodnie z ust. 8 udzielonych jej koncesji terminowo, tj. do 31 stycznia każdego roku przekazywała organowi koncesyjnemu *Raporty z wykonania obowiązków koncesyjnych* w ramach prowadzonych prac oraz

⁹ W odniesieniu do 70 spośród 85 gmin, stwierdzono różnice w wysokości należnych dla gmin opłat za koncesje. Były to kwoty w przedziale od 0,01 zł do 0,66 zł, które stanowiły wyższe (45 gmin) lub niższe (25 gmin) kwoty od należnych opłat dla jednej gminy, co wynikało z przyjętego przez Spółkę sposobu wyliczeń (wartość podstawy naliczeń opłat do dwóch miejsc po przecinku).

¹⁰ Umowy zawierane były w imieniu Ministra Środowiska na podstawie pełnomocnictw przez: Dyrektora Departamentu Geologii i Koncesji Geologicznych (trzy umowy związane z koncesjami Kędzierzyn-Koźle, Opole i Głubczyce) oraz przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska, Głównego Geologa Kraju (dwie umowy związane z koncesją Chodel i Maków Mazowiecki).

odpowiednio bieżących wyników prac poszukiwawczych określonych w ust. 4 tych koncesji.

(dowód: akta kontroli str. 5-9, 14-18, 23-26, 31-34, 39-42)

Raporty te zawierały m.in. zakres rzeczowy i czasowy zrealizowanych prac oraz bieżących wyników. Dane w raportach odpowiadały zapisom określonym w koncesjach.

Na podstawie danych przedstawionych w raportach z realizacji prac objętych *koncesją Kędzierzyn-Koźle*, *koncesją Głubczyce* i *koncesją Opole* (bloki koncesyjne nr: 348, 349, 368, 388 i 389 wraz z otoczeniem) ustalono, że podstawą do wykonania zadań obejmujących I etap¹¹ był własny harmonogram wykazanych w raportach zadań, które zostały zrealizowane i obejmowały m.in.:

- wstępną analizę, wybór i zbierania danych o otworach wiertniczych, profilach sejsmicznych i innych danych geologicznych 8 otworów na obszarach koncesyjnych,
- sporządzenie opracowania obejmującego analizę skał dolnokarbońskich występujących w obrębie obszarów „Kędzierzyn-Koźle”, „Głubczyce” i „Opole”,
- oszacowanie potencjalnych zasobów geologicznych węglowodorów – gazu łupkowego (*shale gas*) w obrębie trzech opolskich obszarów koncesyjnych w wysokości 67 541 mln m³,
- oszacowanie wartości przychodów z potencjalnych zasobów gazu łupkowego i ropy łupkowej z wymienionych trzech obszarów koncesyjnych,
- złożenie w dniu 28 grudnia 2011 r. do dyrektora Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie wniosku o udostępnienie danych (informacji) geologicznych obejmujących wyszczególnione w załącznikach do wniosku profile sejsmiczne i profile otworów.

Na podstawie raportów dotyczących *koncesji Chodel* i *koncesji Maków Mazowiecki* (bloki koncesyjne nr: 174, 175, 194, 195 i 317) ustalono, że opracowany przez Spółkę harmonogram zadań w ramach I etapu został zrealizowany w całości.

(dowód: akta kontroli str. 163-184, 185-195, 196-217, 331-332 i 479-484)

Spółka posiadała opracowany zakres prac geologicznych do badań sejsmicznych związanych z poszukiwaniem konwencjonalnym i niekonwencjonalnych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach objętych koncesjami, który był załączony jako projekt do wniosku o koncesję. W opracowaniach tych (sporządzonych przez uprawnionego geologa¹²) wskazano m.in. rodzaj projektowanych prac oraz zakres i ich harmonogram, które były tożsame z odpowiednimi zapisami w koncesjach oraz zakresem i terminami zadań realizowanych przez Spółkę.

(dowód: akta kontroli str. 333-376, 377-415 i 416-449)

Pierwszy etap prac poszukiwawczych obejmował zadania w zakresie reprocessingu, reinterpretacji i analizie danych geologicznych, które wykazano w raportach z wykonania obowiązków koncesyjnych złożonych w styczniu 2012 r. organowi koncesyjnemu. Zadania te obejmowały pełen zakres obowiązków koncesyjnych dla tego etapu. W Spółce (we własnym zakresie) prowadzono też prace organizacyjne, oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem wykonania obowiązków koncesyjnych, prowadzono analizy formalno-prawne (do 19 marca 2012 r.) oraz analizy i modelowanie finansowe (do 21 maja 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 468)

¹¹ Etap I prac poszukiwawczych obejmujący: reprocessing, reinterpretację i analizę danych geologicznych,

¹² Dr Irena Rumas posiadała uprawnienia geologiczne Nr I-0353

Spółka zgodnie z obowiązkiem określonym w ust. 7 koncesji, po zakończeniu 12 miesięcznego okresu realizacji I etapu prac poszukiwawczych, powiadomiła Ministra Środowiska o ich zakończeniu. I tak: dla *koncesji Kędzierzyn-Koźle*, *koncesji Głubczyce* i *koncesji Opole* w dniu 4 lipca 2012 r, a dla *koncesji Chodel* i *koncesji Maków Mazowiecki* w dniu 16 sierpnia 2012 r.

Jednocześnie Spółka powiadomiła organ koncesyjny o przystąpieniu do prac obejmujących II etap koncesji.

Organ koncesyjny do złożonych raportów oraz informacji o wynikach prowadzonych prac nie wniósł uwag i zastrzeżeń.

(dowód: akta kontroli str. 163, 218-222, 471-472)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka, wbrew obowiązkowi wynikającemu z koncesji¹³, nie przedkładała organowi koncesyjnemu i podmiotom określonym w art. 86 *Prawa geologicznego i górniczego z 1994 r.* dowodów wpłat za działalność objętą koncesjami. Jak wyjaśniła Prokurent Spółki, wszystkie należne opłaty wskazane na rzecz beneficjentów zostały uiszczone, a organ koncesyjny został o tym poinformowany telefonicznie. Wskazała też, że meritum obowiązku polegającego na wniesieniu opłat zostało w całości wykonane.

(dowód: akta kontroli str. 5-9, 14-18, 23-26, 31-34, 39-42, 257, 320-321)

2. Spółka z opóźnieniem, w stosunku do terminu wynikającego z koncesji, przekazała organowi koncesyjnemu informację o rozpoczęciu działalności objętej *koncesją Kędzierzyn-Koźle*, *koncesją Opole* i *koncesją Głubczyce*. Zgodnie z ust. 10 tych koncesji, Spółka była zobowiązana do pisemnego poinformowania organu koncesyjnego o rozpoczęciu ww. działalności w terminie 14 dni od jej rozpoczęcia. Rozpoczęcie działalności objętej koncesją winno było nastąpić w ciągu trzech miesięcy od daty udzielenia koncesji, tj. do 4 października 2011 r. w przypadku *koncesji Kędzierzyn-Koźle* oraz do 7 października 2011 r. w przypadku *koncesji Opole* i *koncesji Głubczyce*, a jak ustalono, Spółka wysłała pisemne powiadomienia organowi koncesyjnemu dopiero w dniu 7 grudnia 2011 r.

W związku z tym, w przypadku *koncesji Kędzierzyn-Koźle*, *koncesji Opole* i *koncesji Głubczyce* opóźnienie w przekazaniu powyższych informacji wynosiło¹⁴ 141 dni dla *koncesji Kędzierzyn-Koźle* wydanej dnia 4 lipca 2011 r. oraz 138 dni - w przypadku *koncesji Opole* i *koncesji Głubczyce* wydanych w dniu 7 lipca 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 5-9, 14-18, 23-26, 31-34, 39-42, 464-467)

W powyższym zakresie Prokurent Spółki wyjaśniła, że *pisma do Ministra Środowiska zostały przekazane w formie przesyłki poleconej w dniu 7 grudnia 2011 r.* Spółka pozostawała w bieżącym roboczym kontakcie z organem koncesyjnym i informowała o rozpoczęciu prac w okresie wcześniejszym. *Pisma z 7 grudnia 2011 r. stanowią pisemne potwierdzenie wymagane zgodnie z ust. 10 koncesji, które ma charakter wyłącznie informacyjny, a nie merytoryczny. Z uwagi na stały kontakt organ koncesyjny posiadał aktualne informacje i nie zgłaszał w tym zakresie uwag, jak również nie wzywał Spółki do dodatkowych pisemnych wyjaśnień. Opóźnienie pisemnego potwierdzenia wynikało wyłącznie z praktyki działania.*

(dowód: akta kontroli str. 471-472)

¹³ Ust. 14, natomiast w przypadku *koncesji Maków Mazowiecki* – ust.16

¹⁴ Opóźnienie wyliczone od 15 dnia po uzyskaniu koncesji do dnia przesłania pisma do organu koncesyjnego.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wywiązywanie się Spółki ze zobowiązań wynikających z wykonywania koncesji, w tym w szczególności w zakresie ochrony środowiska.

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym okresie Spółka posiadała pięć koncesji na poszukiwanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego¹⁵, które były czynne na dzień kontroli.

We wszystkich przypadkach działalność objęta koncesjami została przez Spółkę rozpoczęta po ich uzyskaniu, nie później niż w terminach określonych w ust. 10, tj. w ciągu trzech miesięcy od daty udzielenia danej koncesji.

(dowód: akta kontroli str. 5-9, 14-18, 23-26, 31-34, 39-42, 173, 184, 195, 208 i 217)

Spółka wykonała prace objęte I etapem koncesji i zgodnie ze zaktualizowanym harmonogramem wykonywania obowiązków koncesyjnych przeprowadziła m.in. analizy posiadanej dokumentacji prac geologicznych, analizy formalno-prawne oraz modelowanie finansowe.

Prokurent wyjaśniła, że w okresie po złożeniu raportu za 2011 r., Spółka sporządziła 5 modeli finansowych oraz związanych z nimi planów inwestycyjnych w oparciu o uzyskane dane oraz z zastosowaniem różnych metod. Powyższe modelowania finansowe są objęte całkowitą tajemnicą przedsiębiorstwa i stanowią wytworzony w ramach własnych kompetencji know-how. Powyższe planowanie i modelowanie było możliwe z uwagi na fakt, że do końca stycznia 2012 r. praktycznie zakończono pozyskiwanie zewnętrzne danych dla etapu I koncesji i dalsze prace analityczne prowadzone były w oparciu o doświadczenie współpracowników wewnątrz Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 163-217, 468, 471-472)

Po zrealizowaniu I etapu zadań, zgodnie z zakresem prac poszukiwawczych określonych w ust. 4 koncesji, Spółka rozpoczęła realizację II etapu obejmującego zadania związane z wykonywaniem sejsmiki 2D¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 226-255, 258-282, 333-376 i 377-449)

Wg stanu na dzień 30 listopada 2012 r. Spółka w ramach zadań obejmujących II etap prac wskazanych w koncesjach zrealizowała:

1. W odniesieniu do koncesji Kędzierzyn-Koźle, koncesji Opole i koncesji Głubczyce (bloki koncesyjne nr: 348, 349, 368, 388 i 389) na zlecenie Spółki uprawnieni geolodzy¹⁷ w sierpniu 2012 r. sporządzili Projekty robót geologicznych dla obszarów: „Głubczyce” (część bloków koncesyjnych nr 368 i 388), „Opole” (część bloków koncesyjnych nr 348 i 349) i „Kędzierzyn-Koźle” (część bloku koncesyjnego nr 369), które stanowiły aneksy do projektów prac geologicznych na badania sejsmiczne w poszukiwaniach konwencjonalnych i niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego i ropy naftowej w ww. obszarach.

¹⁵ Koncesje na poszukiwanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego nr nr: 27/2011, 28/2011, 29/2011, 35/2011 i 36/2011, koncesje te nie obejmowały obowiązków dotyczących wykonania lub zaplanowania otworów (odwiertów).

¹⁶ Zadania w zakresie II etapu obejmującego wykonanie sejsmiki 2D – faktycznie rozpoczęte były poprzez ich wskazania w projektach prac geologicznych na badania sejsmiczne stanowiących załączniki do wniosków o koncesje. Projekty te opracowane były przez uprawnionego geologa w maju 2011 r. (koncesje na tereny województwa opolskiego i obszar Maków Mazowiecki) oraz w czerwcu 2011 r. dla koncesji „Chodel”. Plany prac koncesyjnych wskazano ponadto we wnioskach o koncesje złożonych do organu koncesyjnego w maju i czerwcu 2011 r. Etap ten wskazany jest w wymienionych dokumentach jako etap projektowana z możliwym modyfikowaniem pierwotnych koncepcji.

¹⁷ Bartosz W. - uprawnienia nr IX-0500 i Piotr P. – uprawnienia IX-0513

2. W odniesieniu do *koncesji Chodel* i *koncesji Maków Mazowiecki* (bloki koncesyjne nr: 174, 175, 194, 195 i 317) Spółka zleciła uprawnionym geologom sporządzenie dokumentacji stanowiącej aneks do projektu prac geologicznych na badania sejsmiczne w poszukiwaniach konwencjonalnych i niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego i ropy naftowej w obrębie obszarów: „Maków Mazowiecki” (części bloków koncesyjnych: 174, 175, 194 i 195) i „Chodel” (część bloku koncesyjnego nr 317). Wstępny, termin wykonania i przekazania gotowej dokumentacji ustalono na miesiąc styczeń 2013 r.

Posiadane przez Spółkę projekty prac geologicznych obejmowały m.in.:

- zakres prac geologicznych (wykaz profili sejsmiki refleksyjnej 2D, prace doświadczalne i geodezyjne),
- metodykę prac sejsmicznych (w tym wskazano parametry wzbudzenia, odbioru i rejestracji),
- metodykę pomiarów,
- harmonogram prac wskazujący, że prace polowe dla obszarów: „Kędzierzyn-Koźle”, „Opole” i „Głubczyce” rozpoczną się najpóźniej w czerwcu 2013 r., a zakończone zostaną w ciągu 10 miesięcy od ich rozpoczęcia.

Ww. projekty zapisane na nośnikach elektronicznych posiadały załączone mapy lokalizacyjne projektowanych profili sejsmicznych z obszarami chronionymi i trójstopniowym podziałem terytorialnym państwa.

(dowód: akta kontroli str. 218-222, 333-376, 473-474)

W sprawie realizacji II etapu prac poszukiwawczych, zgodnie z posiadanymi koncesjami, Prokurent Spółki wyjaśniła, m.in. że: Spółka przystąpiła do realizacji zadań obejmujących wykonanie sejsmiki 2D. Zakres tych prac, ze względu na ich bardzo specjalistyczny charakter, musi wykonać podmiot zewnętrzny, posiadający w tym zakresie odpowiednią kadrę, sprzęt i doświadczenie. Rynek wykonawców takich prac w Polsce jest bardzo ograniczony, praktycznie są to dwa – trzy podmioty, które mogą wykonać takie zadania. Obecnie Spółka jest na etapie negocjacji wykonania tych zadań.

W okresie po złożeniu raportu rocznego Spółka sporządziła pięć modeli finansowych oraz związanych z nimi planów inwestycyjnych w związku z zakończeniem pozyskiwania zewnętrznych danych dla etapu I określonego w koncesjach.

(dowód: akta kontroli str. 471-472)

Kontrola wykazała, że zakres przedmiotowy pięciu posiadanych przez Spółkę koncesji nie obejmował przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Jak wynika z uzasadnień tych koncesji, organ koncesyjny nie zobowiązał Spółki do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także nie zawarł w nich zapisów dotyczących planu ruchu górniczego.

Koncesje zostały udzielone przez Ministra Środowiska zgodnie z wnioskami Spółki i obejmowały wyłącznie zakres zadań ograniczony do poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego we wskazanych obszarach bloków koncesyjnych.

W toku wykonywania koncesji i umów o ustanowienie użytkownika górniczego nie wystąpiły szkody spowodowane prowadzoną przez Spółkę działalnością.

(dowód: akta kontroli str. 5-9, 14-18, 23-26, 31-34, 39-42, 226-255, 257, 320-321)

Z uzyskanych w trakcie kontroli 14 informacji przekazanych przez przedstawicieli (wójtów, burmistrzów i prezydenta miasta) gmin objętych koncesjami Kędzierzyn-Koźle i Głubczyce¹⁸ wynika, że nie wystąpiły szkody, w związku z prowadzoną przez Spółkę lub na jej zlecenie działalnością poszukiwawczą złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. W informacjach tych wskazano też, że do gmin nie wpłynęły żadne skargi, wnioski lub prośby o interwencje związane z prowadzonymi pracami.

(dowód: akta kontroli str. 283-312, 450-463)

Z informacji przedstawionych przez pięciu (z dziewięciu) Starostów powiatów, na terenie których Minister Środowiska dopuścił do prowadzenia prac poszukiwawczych wynika, że samorzady powiatowe, ze względu na wstępny etap prowadzonych prac (tj. o charakterze rozpoznawczym), praktycznie nie wykorzystywały informacji zawartych w koncesjach, a których kopie zostały im przekazane przez organ koncesyjny. Podobne stanowisko, w swej informacji przekazał Marszałek Województwa Opolskiego i Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

(dowód: akta kontroli str. 485-498, 501-508)

Ze względu na zakres przedmiotowy posiadanych przez Spółkę koncesji nie wymagający wykonywania otworów wiertniczych przy poszukiwaniu złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, w badanym okresie nie Spółka nie była zobowiązana do wykonania obowiązków dotyczących składowania i magazynowania próbek geologicznych trwałego przechowywania, a także nie składowała i nie unieszkodliwiała odpadów powstałych w trakcie prac poszukiwawczych.

(dowód: akta kontroli str. 159, 226-282, 317-318)

W kontrolowanym okresie, organy kontroli, rewizji i inspekcji nie prowadziły w Spółce kontroli dotyczących przestrzegania warunków koncesji na poszukiwanie złóż gazu łupkowego.

(dowód: akta kontroli str. 159, 223-225, 317-318)

W uzasadnieniu wydanych koncesji podano, że przed wydaniem koncesji organ koncesyjny zasięgnął opinii u właściwych miejscowo organów administracji, którzy pozytywnie zaopiniowali wnioski koncesyjne. Powyższe opinie w swych informacjach potwierdzili (pięciu spośród 31) wójtowie, burmistrz i prezydent miasta z gmin, których teren objęty był koncesjami.

(dowód: akta kontroli str. 5-9, 14-18, 23-26, 31-34, 39-42, 159, 317-318, 452-462)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

¹⁸ Informacje uzyskano z 14 gmin, tj. z 42% gmin objętych koncesjonowaną działalnością

IV. Uwagi i wnioski.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹⁹, wnosi o:

1. Przedstawianie organowi koncesyjnemu, gminom i NFOŚiGW dowodów wpłat objętych koncesjami zgodnie z warunkami określonymi w tych koncesjach.
2. Terminowe i w sposób określony w koncesji informowanie organu koncesyjnego o rozpoczęciu działalności objętej posiadanymi koncesjami.
3. Przeprowadzanie działań informacyjnych i promocyjnych na obszarach objętych działalnością koncesyjną o planowanych pracach i zadaniach związanych z koncesjami.

¹⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, dalej: *ustawa o NIK*

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia ... grudnia 2012 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontroler
Marek Dudek
Główny specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis